

Οι ιερωμένοι του Παλαϊκύδρου

του Ανδρέα Παπαβαρνάβα

Σε αυτή μου τη μελέτη θα αναφερθώ εν συντομία στους ιερωμένους της κοινότητας Παλαϊκύδρου.

Μετά τη λήξη του Τρωϊκού Πολέμου το 1180 π.Χ. η περιοχή Κυθρέας κατοικήθηκε από Έλληνες μετανάστες, που ίδρυσαν το βασίλειο των Χύτρων και πίστευαν στους δώδεκα θεούς του Ολύμπου.

Το 45 μ.Χ. ήρθαν στην Κύπρο οι Απόστολοι Παύλος και Βαρνάβας, πέρασαν και δίδαξαν τον Χριστιανισμό και στην περιοχή μας, της οποίας οι κάτοικοι ασπάσθηκαν τον Χριστιανισμό και τους χώρους λατρείας των θεών τους τούς μετέτρεψαν σε χριστιανικούς ναούς. Μάλιστα το 343 μ.Χ. η Εκκλησία των Χύτρων αναγνωρίστηκε ως η τέταρτη Επισκοπή της Κύπρου.

Το 912 μ.Χ. το Βασίλειο των Χύτρων διαλύθηκε από Άραβες επιδρομείς και, με την επιστροφή των αιχμαλώτων κατοίκων από τη Βαγδάτη, ιδρύθηκαν τα χωριά της περιοχής Κυθρέας με νοτιότερο όλων το Παλαϊκύδρο. Εδώ εγκαταστάθηκε και ο Επίσκοπος Δημητριανός και έκανε την εκκλησία της Αγίας Αικατερίνης, που ήτο η μόνη εκκλησία της περιοχής που γλύτωσε με μικρές καταστροφές από τις λεηλασίες των Αράβων, επισκοπή του. Σ' αυτή λειτούργησε τα τελευταία χρόνια της επίγειας ζωής του 914-916 μ.Χ. Η Επισκοπή Παλαϊκύδρου διατηρήθηκε Ορθόδοξη μέχρι το 1222 μόνο, γιατί ο τότε Φράγκος βασιλιάς της Κύπρου Ερρίκος ο Α' (1218-1253) την υπέταξε, όπως τις άλλες Ορθόδοξες Επισκοπές, στη Λατινική Εκκλησία.

Ερχόμαστε στο 1570. Οι αιώνιοι εχθροί του Χριστιανισμού και του Ελληνισμού, οι Τούρκοι, καταλαμβάνουν την Κύπρο. Σφαγές, αρπαγές, λεηλασίες, καταστροφές. Στο Παλαϊκύδρο βάζουν φωτιά στην εκκλησία της Αγίας Αικατερίνης. Οι χριστιανοί μετά δυσκολίας διασώζουν μερικές εικόνες.

Οι Τούρκοι μετατρέπουν την εκκλησία σε τέμενος. Οι περισσότεροι Παλαϊκυθρίτες μετοικούν 3-4 χιλιόμετρα νότια του χωριού στις περιοχές Παλιοκκλησιά και Τεϊρμέντασι, όπου η γη είναι σκληρή και άγονη. Μερικοί μένουν δούλοι του πασά και των αγάδων, που κατέσχαν την γη των γηγενών χριστιανών.

Περί το 1818 διορίζεται από τον Σουλτάνο Διοικητής του Καζά (της περιοχής) Κυθρέας ο νεαρός Χατζή Ταχέρ αγάς με έδρα το Παλαϊκύδρο. Έγινεν ο πλουσιότερος αγάς της Κύπρου, γιατί εκαρπούτο τη δεκάτη (το 1/10 της κάθε παραγωγής του Καζά του, από την Κυθρέα μέχρι και την Αθηαίνου, συνολικά 16 χωριά), ήτο κάτοχος χιλιάδων στρεμμάτων εύφορης γης, αρκετών ακινήτων στη Λευκωσία και χιλιάδων αιγοπροβάτων. Όταν έμαθε πως για την είσπραξη της δεκάτης στο χωριό Μάντρες της Αμμοχώστου ήτο ένας εγγράμματος, έξυπνος, δραστήριος και κυρίως ενάρετος και τίμιος χριστιανός, ο Χατζηναστάσης, τον

κάλεσε και τον διόρισε μουδούρη. Ο Χ" Αναστάσης εγκαταστάθηκε στο Παλαίκυθρο με τη γυναίκα και τον εξάχρονο γιο τους Βαρνάβα που γεννήθηκε το 1811. Σύντομα απέκτησε την εύνοια του Χ" Ταχήρ Αγά και τον διόρισε γενικό μουδούρη του Καζά του. Τον εκτιμούσε και τον καλούσε τακτικά για δείπνο στο παλάτι του. Τον παρακάλεσε δε να παίρνει στο παλάτι και τον γιο του, συντροφιά με τα

παιδιά του. Τα παιδιά έγιναν φίλοι και η φιλία τους συνεχιζόταν και όταν μεγάλωσαν.

Εν τω μεταξύ ο ευσεβής Χ" Αναστάσης, που εκκλησιαζόταν τακτικά στα γειτονικά χωριά, έπεισε τον Χ" Ταχήρ και του επέτρεψε και περί το 1836 έκτισε ένα μικρό, πλινθόκτιστο εκκλησάκι στην αυλή της κατόπιν κατοικίας του Μιχάλη Παπαναστάση και το αφιέρωσε στον Άγιο Σωτήρη. Ο Άγιος Σωτήρης ήτο ένας από τους 300 Αγίους Αλαμάνους που ήρθαν στην Κύπρο περί το 1150, ασκήτευσε στο Παλαίκυθρο, όπου και τάφηκε, όταν κοιμήθηκε.

Σ' αυτό το εκκλησάκι οι χριστιανοί έβαλαν τις εικόνες, που είχαν γλυτώσει από το κάψιμο της εκκλησίας της Αγίας Αικατερίνης το 1570 και κάθε τόσο ερχόταν ιερέας από τα περικόρα και λειτουργούσε.

Εν τω μεταξύ ο Παπαβαρνάβας Χ" Αναστασίου, που εκκλησιαζόταν μαζί με τον πατέρα του στις εκκλησίες των γύρω χωριών, έμαθε τη σειρά της λειτουργίας και το 1841 χειροτονήθηκε ιερέας από τον τότε Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κκ. Ιωαννίκιο. Ο Παπαβαρνάβας ήτο πολύ αγαπητός στο ποίμνιό του και έχαιρε μεγάλης εκτίμησης από τους ιερείς και τους χριστιανούς των περικόρων. Επίσης είχε πολύ φιλικές σχέσεις με τους αγάδες του Παλαικύθρου και κυρίως με τον Χ" Ταχήρ Αγά, που τον καλούσε συχνά στο αρχοντικό του για διασκέδαση.

Οι φιλικές σχέσεις τόσο του Χ" Αναστάση όσο και του γιου του Παπαβαρνάβα με τους αγάδες, με τον σκληρό, φιλοχρήματο, πάμπλουτο και πανούργο Χ" Ταχήρ, συνέτειναν στο να δημιουργηθούν καλές και φιλικές σχέσεις μεταξύ των Τούρκων και των χριστιανών του Παλαικύθρου, ώστε να επιστρέψουν και άλλοι χριστιανοί στο Παλαίκυθρο, που το εκκλησάκι του Αγίου Σωτηρίου δεν τους χωρούσε τις Κυριακές και τις μεγάλες γιορτές. Συγχρόνως άρχισαν να φθείρονται και τα θεμέλια του. Ο Παπαβαρνάβας φροντίζει και αρχίζει το κτίσιμο άλλης μεγαλύτερης εκκλησίας περί τα 300 μέτρα δυτικότερα. Ο αιφνίδιος του θάνατος το 1871 (εφημερεύει για 30 χρόνια) αφήνει το έργο του ημιτελές. Το έργο συνεχίστηκε από τους χριστιανούς και περί το 1878 επερατώθη ο νέος ναός, ο οποίος αφιερώθηκε στον Άγιο Γεώργιο.

Παπαναστάσιος Παπαβαρνάβας

Από το 1871, που μακαρίστηκε ο Παπαβαρνάβας μέχρι το 1888, για 17 χρόνια λειτουργούν στην εκκλησία του Παλαικύδρου ιερείς από τη Βώνη και το Έξω Μετόχι και κάποιος άγνωστος ιερέας, ο Παπανικόλαος.

Το 1888 ο πρωτότοκος γιος του Παπαβαρνάβα Αναστάσιος, ηλικίας 48 ετών, αποφασίζει και χειροτονείται ιερέας από τον τότε Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Σωφρόνιο.

Ο Παπαναστάσιος τα πρώτα γράμματα και τη Βυζαντινή μουσική τα έμαθε από τον πατέρα του και τον γνωστό καλλίφωνο ιεροψάλτη της Βώνης Νικολαΐδη.

Όπως ο πατέρας του, συνέχισε και αυτός να έχει φιλικές σχέσεις με τους 4 αγάδες και τον Πασά και αυτό συνέτεινε να συνεχισθούν οι φιλικές σχέσεις μεταξύ των χριστιανών και των Τούρκων του χωριού μας.

Εκτελούσε με ζήλο και αφοσίωση το εκκλησιαστικό έργο, συνεχίζοντας την παράδοση του πατέρα του και εκτιμάτο τόσο από το ποίμνιό του όσο και από τους ιερείς και τους χριστιανούς των γύρω χωριών.

Στις 9 Μαΐου 1900 κοιμάται ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Σωφρόνιος. Δυστυχώς από το 1900-1910 ξέσπασε μεγάλη διαμάχη μεταξύ των χριστιανών - για την εκλογή νέου Αρχιεπισκόπου - μεταξύ επισκόπων Κιτίου Κυρίλλου και Κυρηναίας Κυρίλλου. Ο Παπαναστάσιος έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο στην περιοχή για την εκλογή του Κυρηναίας, ο οποίος στο τέλος, για να έρδει ηρεμία στους κόλπους της Εκκλησίας, παραιτήθηκε και εξελέγη άνευ ανθυποψηφίου ο Κιτίου.

Ο Παπαναστάσιος απεδέχθη την εκλογή του Κιτίου και ήτο μεταξύ των πρώτων κληρικών που τον συνεχάρη και μάλιστα δημιουργήθηκαν μεταξύ τους φιλικές, αδελφικές σχέσεις και πολλές φορές όταν περνούσε από την Αρχιεπισκοπή γευμάτιζαν μαζί.

Εν τω μεταξύ το πλινθόκτιστο εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου αρχίζει να φθείρεται και συγχρόνως είναι μικρό για τους χριστιανούς που συνεχώς αυξάνονταν.

Το 1895, με εισήγησή του, αρχίζουν το κτίσιμο μεγαλύτερης πετρόκτιστης εκκλησίας με εδελοντική εργασία. Καθυστερούν, γιατί έχουν μόνο £65 λίρες και κάνουν ζητιείς (εράνους) την εποχή της σοδειάς για να συνεχίζουν το κτίσιμο.

Το 1902, μετά τις εισηγήσεις του τότε Παλαικυδρίτη Βαρνάβα Χ' Δημήτρη, σταματούν το κτίσιμο της εκκλησίας και ανατολικά της έκτισαν μια μεγάλη τρίχωρη αίθουσα για σχολείο, που άρχισε να λειτουργεί το 1903.

Η ανέγερση της εκκλησίας περατώθηκε το 1905 και αφιερώθηκε στην Παναγία την Γαλακτοτροφούσα, αντί στον Άγιο Γεώργιο, λόγω του θαύματος της

Παναγίας να κατεβάσει γάλα μια ηλικιωμένη γιαγιά και να θρέψει την εγγονή της που έμεινε ορφανή από μητέρα μόλις γεννήθηκε.

Αφάνταστη η χαρά και η ικανοποίηση του Παπαναστάση και των χριστιανών, που κάθε Κυριακή και τις μεγάλες γιορτές τρέχουν στη νέα τους εκκλησία, να ευχαριστήσουν το Θεό, την Παναγία και τους Αγίους, ελπίζοντας να ανατείνουν καλύτερες μέρες.

Ο Παπαναστάσης, που όπως προανέφερα, γεννήθηκε το 1840 και χειροτονήθηκε ιερέας το 1888, εκοιμήθη την Πέμπτη της Αναλήψεως το 1935 σε ηλικία 95 ετών, τελώντας ανελλιπώς για 47 χρόνια τα θρησκευτικά του καθήκοντα.

Παπαβαρνάβας Χ' Δημητρίου

Ο Βαρνάβας Χ' Δημητρίου ήταν το πρωτότοκο παιδί του Δημήτρη και της Μαρίας (Μαρικούς) από το Παλαίκυθρο. Γεννήθηκε το 1878. Αδέλφια του ήταν η Κατίνα, που παντρεύτηκε τον Γιωργαλλή, η Αννού που παντρεύτηκε τον Κοντομίχαλο και η Ελεγκού που παντρεύτηκε τον Μέλιο από τη Μια Μηλιά. Αποφοιτώντας του Δημοτικού της Βώνης, φοίτησε σε Ανώτερη σχολή στη Λάρνακα και φοιτώντας και στην έβδομη τάξη της Σχολής πήρε δίπλωμα δασκάλου και Βυζαντινής μουσικής. Το 1902 οι Παλαικυθρίτες, με εισήγησή του, σταματούν το κτίσιμο της εκκλησίας και ανατολικά της κτίζουν μεγάλη τρίχωρη αίθουσα για σχολείο. Εργάζεται ως δάσκαλος στο σχολείο Παλαικύθρου από το 1903 μέχρι το 1910. Το 1909 επισκέφθη το Παλαίκυθρο ο ιστορικός Περισιτιάνης και με συνεργάτη τον Χ' Δημητρίου κατέγραψαν την αρχαιολογική κληρονομιά του Παλαικύθρου.

Το 1910 νυμφεύτηκε την Ελένη από την Ομορφίτα και ακολούθως χειροτονήθηκε ιερέας στην εκκλησία του Αγίου Δημητριανού. Ήτο πολύ δραστήριος, δυναμικός, αγαπητός στο ποίμνιό του και ένθερμος υποστηρικτής της ένωσης της Κύπρου με τη μητέρα Ελλάδα. Στις 15 Οκτ. 1930 έστειλε επιστολή στον Άγγλο Υφυπουργό των αποικιών Δρ. Ντραάμοντ Σιήλ, Κυβερνήτη της Κύπρου, όπου διευκρίνιζε την επιθυμία του λαού της Κύπρου για ένωση με τη μητέρα Ελλάδα.

Ο Παπαβαρνάβας Χ' Δημήτρη υπηρέτησε την εκκλησία για 43 ολόκληρα χρόνια. Κοιμήθηκε το 1953 σε ηλικία 75 ετών.

Παπαγεώργιος Αθανασίου

Ο πατήρ Γεώργιος είναι ο πρωτότοκος γιος του Αθανάση και της Ελεγκούς Χ' Δευτέρη. Γεννήθηκε στο Παλαίκυθρο στις 16 Μαρτ. 1898. Με την αποφοίτησή του από το Δημοτικό σχολείο Παλαικύθρου, μαθήτευσε την τέχνη του πελεκάνου και εθεωρείτο ένας από τους καλύτερους τεχνίτες της περιοχής. Για αρκετά χρόνια εργάστηκε στη μεταλλευτική εταιρεία Ξερού.

Το 1922 παντρεύτηκε τη Χρυσταλλίνη, κόρη του Παπαναστάση Παπαβαρνάβα, με την οποίαν απέκτησαν 6 παιδιά. Το 1935 πεθαίνει ο πεθερός του Παπαναστάση και οι Παλαικυδρίτες ομόρφωνα τον εκλέγουν ιερέα του Παλαικύδρου. Χειροτονήθηκε στις 29 Αυγούστου 1935 στο Δάλι από τον τότε Τοποτηρητή του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου Κύπρου Μητροπολίτη Πάφου Λεόντιο. Του ανατέθηκαν από την Αρχιεπισκοπή και καθήκοντα πνευματικού και έχαιρε μεγάλης εκτίμησης και σεβασμού απ' όλους τους ιερείς της περιοχής. Κατά τον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59 δήλωσε παρών, όπως όλοι σχεδόν οι κληρικοί.

Ο αείμνηστος Παπαγεώργιος διεκρίνεται για την αγάπη του προς την Εκκλησία και την αφοσίωσή του προς το καθήκον, γνωρίσματα που τα κληρονόμησε από την οικογένειά του.

Σ' όλα τα χρόνια του λειτουργημάτων του επέτελεσε με βαδειά ευσυνειδησία και απαρámιλλο ζήλο τα υψηλά του καθήκοντα ως λειτουργός και πνευματικός πατέρας των Παλαικυδριτών. Γι' αυτό και η απέραντη αγάπη και σεβασμός από το ποίμνιό του.

Στις 15 Αυγ. 1974, όταν οι περισσότεροι Παλαικυδρίτες εγκατέλειψαν το χωριό για να σωθούν από τον Τούρκο εισβολέα, αυτός παρά τις πέσεις που δέχθηκε από συγγενείς και φίλους, αρνήθηκε να εγκαταλείψει το χωριό λέγοντας: «Είμαι ιερέας, δεν μπορώ να εγκαταλείψω το ποίμνιό μου». Συνελήφθη από τους Τούρκους, κακοποιήθηκε, εξευτελίστηκε, εσύρθη στους δρόμους του Παλαικύδρου και στις 21 Αυγούστου μεταφέρθηκε και εγκλωβίστηκε στην εκκλησία της Βώνης. Του απέκοψαν τη γενειάδα και τα μαλλιά, τον κτυπούσαν με τα υποκόπανα να ουρήσει εντός του Ιερού Βήματος. Έπαθε αιμορραγία του στομάχου και την 1η Σεπτεμβρίου μεταφέρθηκε από τον Ερυθρό Σταυρό στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας. Στις 5 Σεπτεμβρίου 1974, ο για 39 συνεχή έτη λειτουργός της εκκλησίας της Παναγίας της Γαλακτοτροφούσας μετέστη προς Κύριον. Δίκαια η Εκκλησία της Κύπρου τον κατέταξε μεταξύ των ιερομαρτύρων κληρικών. Αιώνια του η μνήμη!

Παπακωνσταντίνος Παπαναστασίου

Ο Παπάκωστας ήτο ένα από τα επτά παιδιά της οικογένειας Παπαναστάση και της Παναγιώτας από το Νέο Χωριό Κυθρέας. Γεννήθηκε το 1906. Από μικρός ήτο τακτικός στην εκκλησία και βοηθούσε τον πατέρα του. Έμαθε Βυζαντινή μουσική και βοηθούσε τους ιεροψάλτες.

Μετά την αποφοίτησή του από το Δημοτικό ενεγράφη στο Παγκύπριο Γυμνάσιο και λόγω της υψηλής του βαθμολογίας συνέχισε τις σπουδές του στο Διδασκαλείο, που στεγαζόταν στο Παγκύπριο Γυμνάσιο και απεφοίτησε το 1928.

Μετέβη στην Ελλάδα να προσφέρει τις υπηρεσίες του ως δάσκαλος στα εκεί δημοτικά σχολεία. Υπηρετούσε σε τρία δημοτικά εκ περιτροπής για 1500 δραχμές ετησίως.

Την Ανάσταση του 1929 αναγκάσθη να επιστρέψει στην Κύπρο, γιατί οι κοινότητες όπου εργαζόταν σταμάτησαν να τον πληρώνουν.

Διορίστηκε το 1930 δάσκαλος στο Πέρα Χωριό Νήσου, ακολούθως στο χωριό βουνό, το 1936 στον Βαθύλακα Καρπασίας, το 1939 στον Κουτσουβέντη και το 1941 στη Χαρδακιώτισσα Κυθρέας, όπου αρραβωνιάστηκε τη Χρυστάλλα Μακρή. Απέκτησαν 6 παιδιά, 4 αγόρια και 2 κορίτσια.

Το 1941 χειροτονήθηκε διάκονος και το 1942, με τις ευλογίες του πατέρα του, χειροτονήθηκε ιερέας στον ιερό ναό Παναγίας Χαρδακιωτίσσης. Δραστηριοποιείται και καθοδηγεί το ποίμνιό του, είναι καθημερινός σύμβουλος του, ιδρύει Κατηχητικά. Είναι αγαπητός και σεβαστός στους γνωρίζοντες.

Με την Τουρκική εισβολή του 1974, αν και γηραιός τρέχει στην εκκλησία του, διαμηνύει στον εκκλησιαστικόν επίτροπον Μιχάλη Κυριάκου να έρθει, προσκυνούν τις εικόνες, παίρνει τα λείψανα του Αγίου Δημητρίου και τη Ζώνη της Παναγίας, φορτώνουν την εικόνα της Παναγίας στο αυτοκίνητο του Μιχάλη και ξεκινούν για την προσφυγιά.

Μένει για λίγο καιρό στην Κοκκινοτριμιδιά και μετά διορίζεται ιερέας στο χωριό Μαρί, όπου λειτουργούσε για 16 χρόνια. Στα 84 του χρόνια αποσύρεται των καθηκόντων του λόγω βαρηκοῦας, μένει για λίγο καιρό κοντά στα παιδιά του και μετά γίνεται δεκτός στο Μάλαδρο Αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α. Κοιμήθηκε το 2000 σε ηλικία 94 χρόνων.

Κλείνω με μια συνέντευξή του στον Παναγιώτη Χρίστου Κάντη, όταν ήτο στο Μάλαδρο. Λέγει: «Όταν ήμουν δάσκαλος το 1936 στον Βαθύλακα της Επαρχίας Αμμοχώστου, η θεία Πρόνοια με βοηθά και με καθοδηγά έξω από το χωριό το ηλιοβασίλεμα και βλέπω τον ήλιο όπως το Δισκοπότηρο την ώρα που κατέβαινε να πάει στη μάνα του.

Το επόμενο βράδυ βλέπω όνειρο στον ύπνο μου πως βρίσκομαι στο καφενείο του Παλαικύδρου και πως ξημέρωνε του Αγίου Βασιλείου.

Περιμέναμε μαζί με άλλους χριστιανούς να αλλάξει ο χρόνος και το πρωί που γεννήθη ο ήλιος τον είδα να κατεβαίνει να πάει στη μάνα του να δύσει.

Δεν τον βαστάνε τα πόδια του τον μ. σεβάσμιο Παπακόστα, μα υποβασταζόμενος, κρατώντας με δέος τα λείψανα του Αγ. Δημητρίου, πορεύεται στο οδόφραγμα της Μιας Μηλιάς, στην πορεία που οργάνωσε το Σωματείο Ελεύθερη Κυθρέα.

Φάνηκε μια οπτασία και πως ήμουν εγώ σε ηλικία 36 χρόνων. Ήταν όλα ση-
μαδιακά και μετά από 6 χρόνια με το δέλημα του Θεού έγινα ιερέας».

Παπανικόλαος Παπαβαρνάβας

Ο πατήρ Νικόλαος είναι το όγδοο από τα έντεκα παιδιά της οικογένειας Σοφόκλη Παπαβαρνάβα και Θεοδώρας Στυλιανού. Γεννήθηκε το 1930 και όταν απεφοίτησε του Δημοτικού σχολείου, ρίχτηκε στη βιοπάλη της ζωής ασκώντας το επάγγελμα του γεωργού.

Παντρεύτηκε το 1958 τη Μαρούλα Μενοίκου από τον Άγιο Νικόλαο Λευκωσίου και απέκτησαν 10 παιδιά. Παρόλο που αγαπούσε το επάγγελμά του, η επιθυμία του ήτο να γίνει ιερέας.

Το 1967 ενεγράφη στην Ιερατική Σχολή Απ. Βαρνάβας στη Λευκωσία. Στις 14 Σεπτεμβρίου 1969 χειροτονήθηκε στο παρεκκλήσι του Σταυρού στα Βαρώσια διάκος από το Θεοφιλέστατο Χωρεπίσκοπο Κωνσταντίας Χρυσόστομο και στις 13 Νοεμβρίου του ίδιου έτους χειροτονήθηκε ιερέας από τον Μακαριότατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Μακάριο τον Γ΄ στον Ιερό ναό Αγίων Ομολογητών στη Λευκωσία.

Τοποθετήθηκε ιερέας στον ιερό ναό Αγ. Αρτεμίου στην Αφάνεια, όπου υπηρέτησε μέχρι τις 14 Αυγούστου 1974, ημέρα της Τούρκικης εισβολής. Κατέφυγε οικογενειακά στο χωριό Ψημολόφου όπου συλλειτουργούσε με τον ιερέα της κοινότητας. Στις 6 Ιανουαρίου 1975 μετέβη εις Ελλάδα και εγκαταστάθηκε οικογενειακά στο Ρουπάκι της Πελοποννήσου και ανέλαβε καθήκοντα ιερέα στις 17 Ιανουαρίου 1975. Μετά από 14 χρόνια, στις 29 Σεπτεμβρίου 1989, μετετέθη στην εκκλησία Αγίου Δημητρίου εις Θεσσαλονίκη. Λειτουργούσε μέχρι το 2007, ότε απεσύρθη των καθηκόντων του λόγω ηλικίας και ασθενείας. Ο πόθος του για επιστροφή στην πατρώα γη έκαιγε πάντοτε μέσα στην καρδιά του και στα μέσα του 2011 επανεγκαταστάθηκε στην Κύπρο.

Έπειτα από ξαφνική ασθένεια και ολιγοήμερη παραμονή του στο Νοσοκομείο Λευκωσίας, κοιμήθηκε στις 7 Νοεμβρίου 2011. Τάφηκε την επομένη στο κοιμητήριο Αρεδιού.

Αιωνία του η μνήμη!

Παπαγεώργιος Μακρής

Ο Παπαγεώργιος Μακρής, γόνος της γνωστής οικογένειας των Μακρήδων από τη Χαρδακιώτισσα της Κυθρέας γεννήθηκε το 1939. Μετά την αποφοίτησή του από το Δημοτικό της ενορίας του και το Ανώτερο Εμπορικό Λύκειο Λευκωσίας εργάζεται στο βενζινάδικο του Ανδρέα Τσιάρτα στην Παλλουριώτισσα.

Στις 9 Ιουλίου 1972 νυμφεύεται την Σωτήρα Πέτρου από το Παλαίικυδρο,

όπου και εγκαθίσταται μόνιμα. Απέκτησαν τρία παιδιά. Τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους χειροτονείται στον ιερό ναό Χαρδακιωτίσσης διάκονος και στις 14 Σεπτεμβρίου του 1973 ιερέας στον ιερό ναό Σταυρού στο Βαρώσι από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο τον Γ'.

Λειτουργεί στον ιερό ναό Τιμίου Σταυρού στη Χρυσίδα μέχρι την αποφράδα μέρα της 14ης Αυγούστου 1974. Πρόσφυγας εγκαθίσταται στο χωριό Μαδιάτης και αναλαμβάνει καθήκοντα ιερέως στον ιερό ναό Αγίας Παρασκευής. Σε συνεργασία με την εκκλησιαστική επιτροπή Μαδιάτη ανεγείρεται στην κοινότητα μεγαλοπρεπής ναός αφιερωμένος στον ιδρυτή της εκκλησίας της Κύπρου Απόστολο Βαρνάβα. Η Αυτού Πα-

νιερότης Μητροπολίτης Ταμασσού και Ορεινής βλέποντας το ενδιαφέρον και το ζηλευτό έργο του για την Εκκλησία και το ποίμνιο του τού απένειμε τον τίτλο του Οικονόμου. Τα συχαρητήριά μας.

Παναγιώτης Στυλιανού Χριστοδούλου

Ο Στυλιανός Χριστοδούλου Χατζηγλευτέρης και η Μαρούλλα Χριστοδούλου Γιωργαλλή από το Παλαίκυδρο απέκτησαν 3 παιδιά. Τον Παναγιώτη (23 Απριλίου 1963) την Κατερίνα και τον Ελισσαίο. Ο Παναγιώτης φοίτησε στο Δημοτικό Σχολείο Παλαϊκύδρου. Τον Ιούνιο του 1974 τελείωσε την Ε' τάξη στο χωριό μας. Τον Ιούλιο του 1974 που έγινε η Βάρβαρη Τουρκική Εισβολή, όλοι οι κάτοικοι του χωριού μας έγιναν πρόσφυγες. Ο Παναγιώτης έκανε την Στ' τάξη του Δημοτικού σχολείου στο σχολείο Δασούπολης.

Το Μάιο του 1975 επιλέγηκε με άλλα 7 προσφύγοπούλα και δυο δασκάλους και ταξίδεψαν στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, όπου έμειναν 6 εβδομάδες. Ο σκοπός της επίσκεψης ήταν να ακούσουν οι αμερικανοί πολίτες και πολιτικοί τα ίδια τα παιδιά που ήταν πρόσφυγες να μιλούν για τις δραματικές εμπειρίες τους όσον αφορά την Τουρκική Εισβολή και Κατοχή. Από τον Σεπτέμβριο 1975-1981 φοίτησε στο εξατάξιο Γυμνάσιο της Ακροπόλεως. Τον Ιούλιο 1981 - Οκτώβριο του 1982 υπηρέτησε στο στρατό ως λοχίας στο Πυροβολικό με ειδίκευση αντιαεροπόρος.

Το 1982-1984 φοίτησε στον Ανώτερο Κύκλο της Ιερατικής Σχολής Απόστολος Βαρνάβας στη Λευκωσία. Από το 1983-1987 φοίτησε στη Θεολογική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Τον Αύγουστο - Νοέμβριο του 1987 έκανε ειδίκευση στην Κλινική Ποιμαντική στο Methodist Hospital στη Νέα

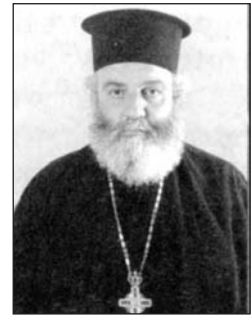
Υόρκη. Το 1988-89 έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελληνική Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού στη Βοστώνη.

Το 1990 προσελήφθη στην Αμερικανική Ακαδημία στη Λευκωσία, για να διδάσκει Θρησκευτικά και παράλληλα εργαζόταν κάποιες ημέρες στην Ιερά Αρχιεπισκοπή. Το 1993 νυμφεύτηκε τη Μαρία Ιωάννου Ξενοφώντος από τη Λακατάμεια όπου κατοίκησαν. Με τη χάρη του Θεού απέκτησαν 2 παιδιά, τον Σίλουανό και τον Θεόφιλο. Τον Απρίλιο του 1994 χειροτονήθηκε από τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Α΄ διάκονος και τον Ιούλιο του 1994 ιερέας. Χειροτονήθηκε από τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Α΄ ιερέας στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου Πάνω Λακατάμειας, όπου υπηρετεί μέχρι σήμερα. Του ευχόμαστε κάθε ανέλιξη.

Πατήρ Μηνάς Θεοδούλου

Ο πατήρ Μηνάς Θεοδούλου γεννήθηκε στη Λευκωσία στις 11.1.1966.

Είναι το όγδοο παιδί από τα εννέα παιδιά του Πέτρου Θεοδούλου και της Ανδούλας Χριστοφόρου Τσινώντα από το Παλαίκυθρο. Τις πρώτες τρεις τάξεις του Δημοτικού τις φοίτησε στο Δημοτικό σχολείο Παλαίκυθρου και μετά την Τούρκικη Εισβολή απεφοίτησε του δημοτικού στη Λευκωσία.

Αποφοιτώντας του Γυμνασίου κατατάχθηκε στην Εθνική Φρουρά. Το 1985 φοίτησε για τρία χρόνια στην Ιερατική Σχολή Απ. Βαρνάβας.

Το 1995 νυμφεύεται την Αιμιλία Παντελή από την Αγία Τριάδα Αιγιαλούσης, κόρη του ιερέως της Αγίας Τριάδος, στις 18 Φεβρουαρίου 1996 χειροτονείται διάκονος στην εκκλησία Αγίου Δημητρίου Ακροπόλεως από τον Μακαριότατο Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο τον Α΄ και υπηρετεί ως διάκονος στην εκκλησία Αρχαγγέλου Μιχαήλ στα Λατσιά για δέκα μήνες.

Στις 15 Δεκεμβρίου 1996 χειροτονείται στον ιερό ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στο Πέρα Χωριό Νήσου από τον Μακαριότατο Χρυσόστομο τον Α΄ στο δεύτερο βαθμό ιεροσύνης, Πρεσβύτερος και τοποθετείται στον ιερό ναό Αγίου Ελευθερίου στον Συνοικισμό Λατσιών.

Το 1997 αποκτά μια κόρη, την Ευμορφία. Στις 23 Μαρτίου 2007 χειροδοτείται στον ιερό ναό Αποστόλου Βαρνάβα από τον Μακαριότατο Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο το Β΄ εις Πνευματικό και στις 15 Δεκεμβρίου 2012 χειροδοτείται από το Χωρεπίσκοπο Καρπασίας Χριστοφόρο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αγίου Ελευθερίου εις Οικονόμο.

Τα συγκαρητήριά μας.

Ο ιεροδιάκονος Ηρακλείδιος

Ο ιερολογιότατος ιεροδιάκονος Ηρακλείδιος, κατά κόμον Στυλιανός, είναι γιος του Παύλου Κλεάνθους από τους Αγίους Βαβατσινας και της Κυπρούλας Στέλιου Τσιβώντα από το Παλαίκυθρο. Γεννήθηκε στις 18.10.1984. Από μικρός του άρεσε να εκκλησιάζεται.

Είναι απόφοιτος του Δημοτικού και του Λυκείου Αγίου Γεωργίου Λάρνακας. Το 2007 απεφοίτησε της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στις 11 Φεβρουαρίου 2007 χειροτονήθηκε ιεροδιάκονος από τον Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ.κ. Νικηφόρο.

Τώρα είναι ιεροδιάκονος του Πανιερωτάτου Μητροπολίτη Ταμασσού και Ορεινής κ.κ. Ησαΐα.

Του ευχόμαστε κάθε ανέλιξη.

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Λήδρας

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Λήδρας και Καθηγούμενος της Ιεράς Βασιλικής και Σταυροπηγιακής Μονής Μαχαιρά κ.κ. Επιφάνιος, κατά κόσμον Στυλιανός, γεννήθηκε στο Παλαίκυθρο στις 23 Μαΐου 1971.

Σε ηλικία σχεδόν τριών χρονών γεύτηκε τον πόνο της προσφυγιάς και, το χειρότερο, στερήθηκε της πατρικής στοργής και αγάπης, διότι ο πατέρας του Πέτρος Γεωργίου Ταρπούκας, τον Ιούλιο του 1974, πιστός στο κάλεσμα της πατρίδας έτρεξε να υπερασπιστεί το πάτριον έδαφος από τον βάρβαρο Αττίλα και από τότε το όνομά του είναι στον κατάλογο των αγνοουμένων.

Η μητέρα του Λουκία Στυλλή Αφαντίτη δεν χάνει τις ελπίδες της. Ελπίζει στη βοήθεια του Θεού, του Χριστού, της Παναγίας μας, των Αγίων. Πρόσφυγας εργάζεται σκληρά και κατορθώνει τα παιδιά της Στέλιος και Γιώργος, να πάρουν την απαραίτητη μόρφωση και τα εφόδια για να γίνουν καλοί πολίτες, να αγαπούν τη θρησκεία και την πατρίδα, να είναι εργατικοί, τίμιοι, ειλικρινείς, να αγαπούν τον πλησίον, να προσφέρουν την κοινωνία.

Ο Στέλιος απεφοίτησε του Παγκυπρίου Γυμνασίου το 1988. το 1991 απεφοίτησε της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου και εν συνεχεία ολοκλήρωσε επιτυχώς το δεύτερο κύκλο σπουδών προς εξομοίωση του πτυχίου αυτού προς πτυχίο Πανεπιστημίου.

Ακολούθως εργάσθη στη Δημόσια Δημοτική Εκπαίδευση για μια τετραετία.

Παράλληλα εισήχθη στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στο Τμήμα

